

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3: ПРОЕКТ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПОДПРИОРИТЕТИ И ОБЛАСТИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

БЪЛГАРИЯ 2030

Бланка за подробно разписване на приоритет

П[9] Местно развитие

[9.1] Конкурентоспособност и развитие на регионите

Цел на подприоритета е осигуряване на предпоставки за повишаването на конкурентоспособността и устойчивото развитие на регионите на страната, както и насърчаването на местното развитие, стъпвайки на специфичния местен потенциал и чрез адресиране на местните проблеми и предизвикателства. Това ще се постигне чрез интегрирано развитие на ресурсно обвързани и допълващи се икономически сектори с цел увеличаване добавената стойност за регионите и развитието на страната и изпълнението на комбинирани мерки, вкл. от сферата на туризма, подкрепа за културно-историческото наследство, модернизирание и осъвременяване на образователната инфраструктура, развитие на социална инфраструктура и др.

Целите на политиката на ЕС до 2050 г. за модерна, ресурсно-ефективна, конкурентоспособна и климатично неутрална икономика ще окажат силно влияние върху развитието на определени територии от страната поради специфичната насоченост и характеристики на развиващите се там индустриални отрасли. В отговор на тези предизвикателства, ще се работи в посока координация на планираните мерки за подпомагане на най-засегнатите области от енергийния преход (в т.ч. и ангажиментите по Зелената сделка на ЕС и Фонда за справедлив преход) с изпълнението на интегрираните териториални инвестиции на регионално ниво.

Индикатори за изпълнение

наименование	източник	текуща стойност	целева стойност	средна стойност в ЕС
Вариация на БВП на глава от населението (в СПС) по райони, % от ЕС 28 (ЕС 27) “.	Евростат НСИ	2017 г.	2030 г.	
		СЗР – 29,1%	СЗР – 45%	100%
		СЦР – 32,6%	СЦР – 47%	100%
		СИР – 38,0%	СИР – 50%	100%
		ЮИР – 38,3%	ЮИР – 50%	100%
		ЮЦР – 32,6%	ЮЦР – 47%	100%
ЮЗР – 74,1%	ЮЗР – 90%	100%		
брой	български Евростат	1	>1	-

райони (NUTS 2), НСИ които са извън групата на 20-те региона с най-нисък БВП на глава от населението в ЕС
28

	ЕК	2019 г.	2030 г.	1
Индекс за регионална конкурентноспособност – разлики спрямо ЮЗР		СЗР – - 0,98; СЦР – - 0,67; СИР – - 0,65; ЮИР – - 0,82; ЮЦР – - 0,62	СЗР – - 0,50; СЦР – - 0,40; СИР – - 0,30; ЮИР – - 0,45; ЮЦР – - 0,35.	

Област на въздействие

○ [9.1.а] Интегрирано развитие на регионите за планиране от ниво 2

Основа за прилагане на подхода за интегрирано териториално развитие/инвестиции в регионите за планиране от ниво 2 са интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите от ниво 2 (2021-2027г.). В основата на подхода е промяна на фокуса от подкрепа на населените места към подкрепа на територии и от секторно ориентирани инвестиции към интегрирани териториални инвестиции. Мерките, които ще получат подкрепа в рамките на тази област на въздействие, ще бъдат определени на базата на приоритетите, целите, дейностите и мерките, заложи в стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на ниво регион за планиране ниво 2 (Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране ниво 2), както и на база на картиране на нуждите на национално ниво по отношение на секторните политики, изготвяно от отговорните за разработването им държавни институции и агенции.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел 11 „Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене“

Оценка на необходим финансов Източници на финансиране ресурс

Неуточнено на този етап

Област на въздействие:

○ [9.1.б] Стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие

Разработване, прилагане, наблюдение и оценка на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие. Прилагане на пътна карта за нов подход в държавната политика за регионално развитие. Стратегическо планиране на мерки, отчитащи местните специфики в различни сектори на икономиката, както и създаване и/или подобряване на нормативните условия за осигуряване на зелена инфраструктура и подобряване на правилата и нормите за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителните и канализационните системи. Ще се подкрепят мерки, свързани с насърчаване на безопасна, здравословна, приобщаваща и сигурна среда в градовете и населените места. Неправителственият сектор и местните общности ще бъдат широко въвлечени при формиране и изпълнение на местните политики. Ще се разшири междуобщинското сътрудничество, както и ПЧП за съвместно изпълнение на инфраструктурни, социални и културни проекти, както и за улесняване и подкрепа на контактите и инициативите на местния бизнес.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел 11 Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене“

Оценка на необходим финансов Източници на финансиране ресурс

Неуточнено на този етап

Област на въздействие

○ [9.1.В] Водено от общностите местно развитие

Воденото от общностите местно развитие (ВОМР) се извършва чрез интегрирани и многосекторни стратегии за местно развитие, основани на характеристиките на конкретната територия и разработени въз основа на местните потребности и потенциал. Териториалният обхват на тази област на въздействие включва всички селски райони и други територии на страната, които ще бъдат включени в нормативния акт за прилагането на ВОМР. Ще бъдат подкрепяни мерки, свързани с насърчаване на социалното приобщаване, съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство, насърчаване на въвеждането на иновации в практиката, устойчива и качествена заетост и мобилност на работната сила, повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел 11 „Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене“

Оценка на необходим финансов

Източници на финансиране

ресурс

Неуточнено на този етап

Област на въздействие

[9.1.г] [Трансгранично (ТГС), транснационално (ТНС) и междурегионално (МРС) сътрудничество]

Програмите за ТГС, ТНС и МРС подкрепят съвместни инициативи на партньори от две или повече държави от и извън Европейския съюз за намирането на общи решения на проблеми, надхвърлящи националните граници, и развиват потенциала на различните територии, попадащи в техния географски обхват. Освен към петте цели на политиката на сближаване на ЕС (политически цели), те допринасят и към специфичните цели за Интеррег „по-добро управление на Интеррег“ и „по-безопасна и по-сигурна Европа“. Тези програми се разработват и реализират съобразно принципа на партньорството от съвместни структури за управление, изпълнение и наблюдение, а задължителните критерии при избора на проекти са: съвместно разработване, изпълнение, финансиране, осигуряване на съвместен екип, както и – трансграничен ефект на дейностите. Програмите за ТГС, в които участва Република България са насочени към разнообразие от мерки за насърчаване на трансграничните връзки, конкурентоспособността и иновативността на икономиката; опазване на околната среда, адаптация към и смекчаване на последиците от климатичните промени, съвместно управление и наблюдение на природни ресурси, включително речни и морски басейни; управление и предотвратяване на риска, и подобряване на способността за защита на населението от природни бедствия и бедствия, предизвикани от човешката дейност; подобряване на транспортната и комуникационната свързаност; повишаване привлекателността на трансграничните райони чрез подобрени социални, обучителни, младежки дейности, оползотворяване на природните и културни дадености, и създаване на интегрирани туристически продукти; партньорства между университети, изследователски центрове и стопански предприятия; разнообразни дейности от типа „хора за хора“ и други дейности, насочени към засилена социална интеграция на програмната територия чрез преодоляване на физическите и културни бариери пред сътрудничеството. Програмите за ТГС по външните граници на ЕС допринасят за развиването на добросъседски отношения, повишаване на доверието и улесняване процеса на разширяване на ЕС, като подкрепят проекти за насърчаване на икономическото и социално развитие, околна среда, въпроси на сигурността. Програмите за ТНС и МРС подкрепят съвместното разработване и прилагане на политики, обмяната на опит и добри практики и други дейности на макрорегионално и европейско ниво.

Съотносимии Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел 11 Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене“

Оценка на необходим финансов Източници на финансиране ресурс

[9.2] Градско развитие и полицентрична мрежа на градовете

Основните цели на подприоритета включват постигането на устойчиво градско развитие на най-важните за развитието на балансиран полицентричен модел градски общини чрез създаване на конкурентни на столицата София градски центрове с атрактивни възможности за инвестиции, заетост, образование, отдих, жизнена кариера. В обхвата на подприоритета попадат градските общини Столична, Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора, Плевен, В. Търново, Благоевград и Видин. Фокусираните интервенции ще отчетат специфичните местни нужди и потенциали на базата на интеграция на мерките от различните секторни политики, многостепенно управление, включването на широк кръг заинтересовани страни и активно гражданско участие. Мерките, които ще получат подкрепа в рамките на този подприоритет, ще бъдат определени на базата на приоритетите, целите, дейностите и мерките, заложили от местните власти в стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на общинско ниво, както и на база на картиране на нуждите на национално ниво по отношение на секторните политики, изготвяно от отговорните за разработването им държавни институции и агенции.

Индикатори за изпълнение

наименование	източник	текуща стойност	целева стойност	средна стойност в ЕС
Темп на прираст на икономически активното население спрямо предходната година (%)	НСИ	2018 г. София: - 1.4% Пловдив: - 1% Варна: - 1.4% Бургас: - 1.7% Русе: - 2.0% Стара Загора: - 1.9% Плевен: - 1.0% В. Търново: 1.1% Благоевград : - 1.6% Видин: - 0.3%	До 2030: Положителен темп на прираст на ИАН за всички изброени градските общини спрямо предходната година	НП
Часове прекарани в задръстване	ЕК	2017 г.	Достигане до средноевропейс	2017 г.

Област на въздействие

○ [9.2.а] Градска среда

Ще се реализират комбинации от мерки за развитие на инфраструктурата за икономически дейности и публични услуги, енергийна ефективност, градска мобилност, градска среда, туризъм, модернизиране на образователната инфраструктура и др., изпълнението на които цели насърчено развитие и укрепване на култура на партньорство на заинтересовани страни на местно и регионално ниво.

Съотносимии Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел 11 „Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене“

Оценка на необходим финансов Източници на финансиране ресурс

Неуточнено на този етап

[9.3] Качество на живот в селските райони

Чрез изпълнението на този подприоритет се цели социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот, както и опазване на екосистемите и осигуряване на устойчиво управление и използване на природните ресурси.

Индикатори за изпълнение

наименование	източник	текуща стойност	целева стойност	средна стойност в ЕС
Относителен дял на населението в селските райони с подобрен достъп до изградена и/или реконструирана инфраструктура	Представени данни от Управляващия орган на Стратегическият план по Обща селскостопанска политика на	-	Увеличение на относителния дял на населението в селските райони, ползващо подобрен достъп до услуги	НП

Област на въздействие

○ [9.3.а] Инфраструктура и публични услуги в селските райони

Фокусираните интервенции в общините в селските райони ще адресират инвестиции в изграждане и/или реконструкция на техническа инфраструктура, общинската пътна и улична мрежа, реконструкция и модернизация на водопроводната мрежа, както и в друга публична инфраструктура. Изброените по-горе инвестиционни мерки целят да подобрят достъпа до публичните услуги и качеството на образованието в селските райони на страната.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел 11 „Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене“

Цел 6 „Осигуряване на достъпност и устойчиво управление на водата и канализацията за всички“

Оценка на необходим финансов Източници на финансиране ресурс

Неуточнено на този етап

Област на въздействие

○ [9.3.б] Умения и заетост за младежите в селските райони

Целенасочените действия в тази област ще са насочени към предоставяне на иновативни и алтернативни форми на мобилна младежка работа за достигане до всички младежи в селските райони за формиране на умения за заетост и предприемачество. Ще се адресират проблемите, свързани с достъпа на младите хора в селските райони до интернет и цифрови технологии и изграждане на умения за ползването им, включително и за осигуряване на възможности за гражданско участие.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел 11 „Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене“

Цел 9 „Изграждане на гъвкава инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите“

Оценка на необходим финансов ресурс

Източници на финансиране

Неуточнено на този етап

[9.4.] Управление на водите и на рисковете от природни бедствия

Основната цел на подприоритета е постигането на интегрирано и устойчиво управление на водите: опазване и подобряване състоянието на водите, постигане и поддържане на добро количествено, химично и екологично състояние на водните тела на територията на България и добро състояние на околната среда в морските води, както и предотвратяване или намаляване на неблагоприятните последици от вредното въздействие на водите. Същевременно, цел на политиката ще бъде и предотвратяване и намаляване на степента на ерозионно-свлачищната опасност, ограничаване и бързо ликвидиране на последствията от тези процеси, защита и опазване на населението, материалните фондове и околната среда от техните въздействия.

Индикатори

наименование	източник	текуща стойност	целева стойност	средна стойност в ЕС
Дял на загубите на вода при транспорта от подадената вода, %	НСИ	2018 г. 48	2030 г. 40	26
Население в риск от наводнение, което ще се ползва от предвидени мерки за защита и информация, бр. жители	Планове за управление на риска от наводнения	-	2030 г. 4 702 881	-

Област на въздействие

○ [9.4.а] Водоснабдяване и пречистване на отпадъчни води

Целта на мерките е постигане на устойчиво потребление на водите за нуждите на

населението и икономиката на страната, намаляване неефективното използване на водните ресурси и на замърсяването на подземните и повърхностните води от заустване на отпадъчни води, и подобряване на екологичното и химично състояние на повърхностните води. Предвижда се да продължи изграждането и реконструкцията на ВиК инфраструктура в съответствие с нормативната база, приоритетно в агломерации с над 10 000 екв. ж. и там където е възможно и в агломерации под 10 000 екв. ж.

Съотносим Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел 6 „Осигуряване на достъпност и устойчиво управление на водата и канализацията за всички“

Оценка на необходим финансов Източници на финансиране ресурс

Неуточнено на този етап

Област на въздействие

○ [9.4.6] Превенция и управление на риска от наводнения, свлачища и засушавания

Увеличената през последните години честота на екстремните метеорологични и климатични явления в България, свързани с водите, налага предприемането на по-нататъшни мерки за превенция и управление на риска от наводнения, от процеси, свързани с движение на земни маси – свлачища, срутища, ерозии, абразии (в т.ч. екологосъобразна инфраструктура (ако е приложимо) в комбинация със сива инфраструктура) и от засушавания. В допълнение към инвестициите в инфраструктура е планирано и изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване, прогнозиране и сигнализиране, както и разработване на цифрови модели. Усилията ще бъдат насочени и към ефективни действия за възстановяване на проектните параметри на водозадържащите съоръжения и контрол върху състоянието и проводимостта на речните легла.

Територията на Република България се характеризира с висока степен на свлачищна активност и в страната са регистрирани разнообразни по тип, механизъм, активност и обхват свлачища. Действията по управление на риска от този тип природни бедствия ще се отчитат чрез мярка „Управление на рисковете от свлачища на територията на Република България, ерозионните процеси по Дунавското крайбрежие и абразионните процеси по Черноморското крайбрежие“.

Съотносим Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел 11 „Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене“

Подцел 11.5 „До 2030 г. значително да се намали броят на смъртните случаи и броят на засегнатите и значително да се намалят преките икономически загуби спрямо глобалния брутен вътрешен продукт, причинен от бедствия, включително бедствия, свързани с водите, с акцент върху защитата на бедните и хората в ситуации на уязвимост.“

Цел 13 „Да се предприемат спешни действия за борба с изменението на климата и въздействията от него“

Подцел 13.1 „Укрепване на устойчивостта и адаптивния капацитет по отношение на заплахите, свързани с климата и природните бедствия във всички страни.“

Оценка на необходим финансов Източници на финансиране ресурс

Неуточнено на този етап

Област на въздействие

○ [9.4.В] Управление на водните ресурси и екосистеми

Основна цел е интегрираното управление на повърхностните, подземните, крайбрежните и морски води и свързаните с тях екосистеми, като се намалява ефекта от изменението на климата – намаляване на последиците от наводнения и засушаване. Акцент ще бъде поставен върху подобряване на достоверността на оценките за класификация на състоянието на водите и подобряване на управлението чрез разработване на модели, извършване на проучвания, разработване на стратегически документи (планове за управление на водите, планове за управление на риска от наводнения, морска стратегия, планове за управление на засушаването), **ръководства**, „ разширяване на мониторинга на водите и въвеждане на иновативни методи за мониторинг и оценки, надграждане и разширяване на съществуващите информационни системи, подобряване на условията за опазване качеството на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и прекратяване заустването на определени опасни вещества, справяне с проблеми от стари замърсявания, проучване въздействието на фармацевтичните вещества върху качеството на водите и др.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел 6 „Осигуряване на достъпност и устойчиво управление на водата и канализацията за всички“.

Цел 11 „Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене“.

Подцел 11.5 „До 2030 г. значително да се намали броят на смъртните случаи и броят на засегнатите и значително да се намалят преките икономически загуби спрямо глобалния брутен вътрешен продукт, причинен от бедствия, включително бедствия, свързани с водите, с акцент върху защитата на бедните и хората в ситуации на уязвимост.“

Цел 13 Да се предприемат спешни действия за борба с изменението на климата и въздействията от него.

Подцел 13.1 „Укрепване на устойчивостта и адаптивния капацитет по отношение на заплахите, свързани с климата и природните бедствия във всички страни.“

Цел 14 Консервиране и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие.

Подцел 14.1 „До 2025 г. предотвратяване и значително намаляване на замърсяването на морските води, по-специално от наземни дейности, включително предотвратяване и значително намаляване на морските отпадъци и замърсяването с биогенни вещества.“

Подцел 14.2 „До 2020 г. устойчиво управление и защита на морските и крайбрежните екосистеми, за избягване на значителни неблагоприятни въздействия, включително чрез засилване на тяхната устойчивост и предприемане на действия за тяхното възстановяване за постигане на здравословни и продуктивни океани.“

Оценка на необходим финансов Източници на финансиране

ресурс

Неуточнено на този етап

Област на въздействие

○ [9.4.г.] **Подобряване на управлението на рисковете от бедствия, защита и сигурност**

Целта на подприоритета е да повишим капацитета на общините за справяне при бедствия, пожари и извънредни ситуации. Това ще се случи чрез техническото обезпечаване на доброволните формирования и насърчаване на гражданите за участие в състава на доброволните формирования, създадени по реда на Закона за защита при бедствия. За да бъдат технически обезпечени, е необходимо, доброволните формирования да разполагат със сграден фонд, пожарен/спасителен автомобил среден тип и необходимото оборудване към него. Насърчаването на гражданите ще се осъществи чрез информационно разяснителни кампании и медийни изяви, стремейки се да достигнем общо 5875 доброволци на територията на цялата страна.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел 11 „Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене“

Оценка на необходим финансов Източници на финансиране ресурс

Неуточнено на този етап